

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

สิทธิมนุษยชนและกฎหมายที่ควรทราบ สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคง

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
กระทรวงยุติธรรม

คำนำ

กระทรวงยุติธรรมได้มอบหมายให้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ จัดทำโครงการสื่อส่งเสริมสิทธิเสรีภาพในจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ความรู้ด้านสิทธิเสรีภาพและช่องทางการอำนวยความสะดวกและสื่อสร้างความสมานฉันท์ในพื้นที่ระหว่างเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชน โดยได้จัดทำหนังสือ “สิทธิมนุษยชนและกฎหมายที่ควรทราบสำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคง” ขึ้น เพื่อเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจในหลักพื้นฐานเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน กฎหมายด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศและกฎหมายที่เกี่ยวข้องสำหรับเจ้าหน้าที่รัฐที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ชายแดนภาคใต้

ทั้งนี้ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ขอขอบคุณ กรมพระธรรมนูญและผู้แทนหน่วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง อาทิ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ สำนักงานยุติธรรมจังหวัด ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ศูนย์ปฏิบัติการตำรวจจังหวัดชายแดนภาคใต้ สำนักงานพระธรรมนูญทหารบก มูลนิธิฟรีดิช เนามัน ในการให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลและการแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดทำหนังสือเล่มนี้ให้มีความเหมาะสมกับ

สถานการณ์ปัจจุบันและการนำไปใช้ปฏิบัติ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือ “สิทธิมนุษยชนและกฎหมายที่ควรทราบสำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคง” จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติงานตามหลักสิทธิมนุษยชนสากล อันจะเป็นแนวทางหนึ่งในการช่วยป้องกันปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนสำหรับผู้ปฏิบัติงานต่อไป

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
กระทรวงยุติธรรม

สารบัญ

สิทธิมนุษยชนหมายถึงอะไร	๘
ขอบเขตของมนุษยชน	๘
หลักการพื้นฐานของสิทธิมนุษยชน ๖ ประการ	๑๒
การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ในจังหวัดชายแดนภาคใต้	๑๗
ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน	๒๑
พันธกรณีด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศไทย ต้องปฏิบัติตาม	๓๕
แนวทางการใช้กำลังและอาวุธของเจ้าหน้าที่ กับแนวทางการป้องกันปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน	๔๒

สารบัญ (ต่อ)

กฎหมาย นโยบาย คำสั่ง หลักสิทธิมนุษยชน มาตรฐานสากลเกี่ยวกับการทำหน้าที่ บังคับใช้กฎหมายที่ทหารควรทราบ	๕๗
นิยามศัพท์ด้านสิทธิมนุษยชน	๖๒

คุ้มครองคน คุ้มครองสิทธิ สร้างวิถีชีวิตแห่งความเป็นธรรม

สายด่วนคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ๑๑๑๑ กด ๗๗

สิทธิมนุษยชนหมายถึงอะไร

สิทธิมนุษยชนและกฎหมายที่ควรทราบ สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคง

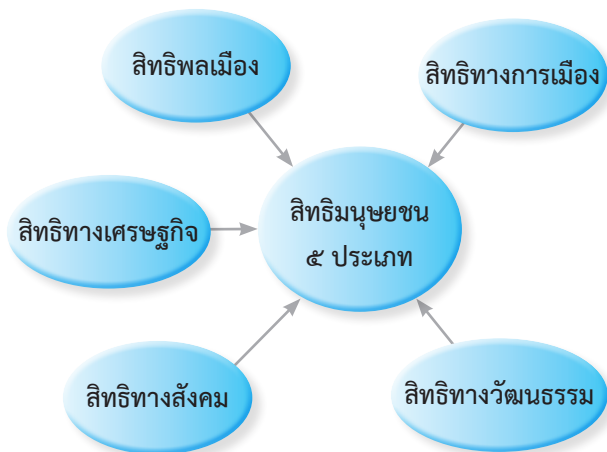
สิทธิมนุษยชนหมายถึงอะไร

สิทธิมนุษยชน หมายถึง ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพและความเสมอภาคของบุคคลที่ได้รับการรับรองหรือ คุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือกฎหมาย ไทย หรือสนธิสัญญาที่ประเทศไทยมีพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติตาม “มนุษย์ทั้งปวงเกิดมามีอิสระ และเสมอภาคกันใน ศักดิ์ศรีและสิทธิ”

ขอบเขตของสิทธิมนุษยชน

สิทธิมนุษยชนที่ได้รับการรับรองทั่วโลก ว่ามาตรฐาน ขั้นต่ำของการปฏิบัติต่อมนุษย์นั้น สามารถจำแนกได้ครอบคลุม สิทธิ ๕ ประเภท ได้แก่ สิทธิพลเมือง สิทธิทางการเมือง สิทธิทางเศรษฐกิจ สิทธิทางสังคม สิทธิทางวัฒนธรรม

สิทธิมนุษยชนและกฎหมายที่ควรทราบ สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคง

๑. สิทธิพลเมือง ได้แก่ สิทธิในชีวิตและร่างกาย เสรีภาพและความมั่นคงในชีวิตไม่ถูกทรมาน ไม่ถูกทำร้ายหรือฆ่าสิทธิในกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ สิทธิในความเสมอภาคต่อหน้ากฎหมาย สิทธิที่จะได้รับการปกป้องจากการจับกุมหรือคุมขังโดยมิชอบ สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาคดีในศาลอย่างยุติธรรมโดยผู้พิพากษาที่มีอิสระ สิทธิในการได้รับสัญชาติ เสรีภาพของศาสนิกชนในการเชื่อถือและปฏิบัติตามความเชื่อถือ
๒. สิทธิทางการเมือง ได้แก่ สิทธิในการเลือกวิถีชีวิตของตนเอง ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมถึงการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออก สิทธิการมีส่วนร่วมกับรัฐในการดำเนินกิจการที่เป็นประโยชน์สาธารณะ เสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบ เสรีภาพในการรวมกลุ่ม สิทธิในการเลือกตั้งอย่างเสรี

สิทธิมนุษยชนและกฎหมายที่ควรทราบ สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคง

๓. **สิทธิทางเศรษฐกิจ** ได้แก่ สิทธิในการมีงานทำได้ เลือกลงานอย่างอิสระได้รับค่าจ้างอย่างเป็นธรรม สิทธิในการเป็นเจ้าของทรัพย์สิน การได้รับมาตรฐาน การครองชีพอย่างเพียงพอ
๔. **สิทธิทางสังคม** ได้แก่ สิทธิในการได้รับการศึกษา สิทธิในการได้รับหลักประกันด้านสุขภาพ แม่และเด็ก ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ ได้รับการพัฒนา บุคลิกภาพอย่างเต็มที่ได้รับความมั่นคงทางสังคม มีเสรีภาพในการเลือกคู่ครองและสร้างครอบครัว
๕. **สิทธิทางวัฒนธรรม** ได้แก่ การมีเสรีภาพในการใช้ ภาษาหรือสื่อความหมายในภาษาท้องถิ่นตน มีเสรีภาพในการแต่งกายตามวัฒนธรรม การปฏิบัติ กิจตามวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นของตน การปฏิบัติ ตามความเชื่อทางศาสนา การพักผ่อนหย่อนใจ ด้านการแสดง ศิลปะ วัฒนธรรม บันเทิงได้ โดยไม่มีใครมาบังคับ

หลักการพื้นฐานของสิทธิมนุษยชน
๒ ประการ

หลักการพื้นฐานของสิทธิมนุษยชน ๖ ประการ

๑. คนทุกคนมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Human Dignity) เป็นสิทธิติดตัวทุกคนตามธรรมชาติตั้งแต่เกิด (Natural Rights)

๒. คนทุกคนมีความเสมอภาคและห้ามการเลือกปฏิบัติ (Equality and non-discrimination)

๓. สิทธิมนุษยชน เป็นของคนทุกคนโดยไม่เลือกเชื้อชาติ ศาสนา เพศ อายุ อาชีพ สถานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม สุขภาพ ความคิดเห็นทางการเมือง(Universality)

๔. สิทธิมนุษยชนเป็นองค์รวม แยกออกเป็นส่วนๆ ไม่ได้และพึ่งพิงกัน (Indivisibility.& Interdependently)

๕. การมีส่วนร่วมและการเป็นส่วนหนึ่งของสิทธินั้น (participation.& inclusion) หมายความว่า ประชาชนแต่ละคนหรือกลุ่มประชาชนหรือประชาสังคมย่อมมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการเข้าถึงและได้รับประโยชน์จากสิทธิพลเมืองและการเมือง และสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม

๖. ตรวจสอบได้และใช้หลักนิติธรรม (Accountability & the Rule of Law)

ดังนั้นการจะเข้าใจความหมายของสิทธิมนุษยชนนั้น จำเป็นต้องเข้าใจหลักการต่างๆ ที่ถือเป็นองค์รวมของสิทธิมนุษยชนด้วย คือ

๑) สิทธิ (Rights) สิทธิเป็นสิ่งที่ติดตัวมนุษย์ทุกคนตามธรรมชาติที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ ซึ่งไม่มีใครล่วงละเมิดได้ คนทุกคนที่เกิดมามีสิทธิที่จะมีชีวิตอยู่รอด และต้องมีชีวิตอยู่อย่างสมเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความมีอยู่ของสิทธิตามธรรมชาตินี้ แม้เมื่อยังไม่มีการกฎหมายมารองรับ สิทธิก็ยังมีอยู่

๒) เสรีภาพ (Freedom) เสรีภาพหมายถึง การที่มนุษย์สามารถทำอะไรก็ได้ภาคใต้ขอบเขตของ ศีลธรรมอันดีงามโดยไม่เบียดเบียนสังคม หรือไม่ล่วงล้ำสิทธิของบุคคลอื่นหรือสิทธิของส่วนรวม เราจึงเห็นว่ามีการใช้คำ ๒ คำนี้พร้อมกันคือสิทธิ และเสรีภาพ ในปณิญาสากล่าวด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ (Universal Declaration of Human

สิทธิมนุษยชนและกฎหมายที่ควรทราบ สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคง

Rights) มักจะใช้คำว่าสิทธิและเสรีภาพที่จะแสดงความคิดเห็น และแสดงออก หรือสิทธิและเสรีภาพในการเลือกคู่ครองและสร้างครอบครัว เป็นต้น

๓) ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Human Dignity)

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เป็นคำที่อธิบายความหมายของสิทธิมนุษยชนในแง่ของการให้คุณค่าแก่ความเป็นคนว่าคนทุกคนมีคุณค่าเท่าเทียมกัน ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นหลักการสำคัญของสิทธิมนุษยชนที่กำหนดสิทธิที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด ใครจะละเมิดไม่ได้ และไม่สามารถถ่ายโอนให้แก่อื่นได้ สิทธินี้คือสิทธิในการมีชีวิตและมีความมั่นคงในการมีชีวิตอยู่ คนทุกคนที่เกิดมาบนโลกมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ดังนั้นการปฏิบัติต่อกันของผู้คนในสังคมจึงต้องเคารพความเป็นมนุษย์ ห้ามทำร้ายร่างกาย ทรมาณอย่างโหดร้าย หรือกระทำการใดๆที่ถือเป็นการเหยียดหยามความเป็นมนุษย์ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ได้รับการรับรองไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน กติการะหว่างประเทศ อนุสัญญา และปฏิญญาระหว่างประเทศหลายฉบับ สังคมปัจจุบัน

คุ้มครองคน คุ้มครองสิทธิ สร้างวิถีชีวิตแห่งความเป็นธรรม

มักละเลยศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เพราะมีการให้คุณค่าของคนแตกต่างกัน สังคมทั่วไปให้คุณค่าของความเป็นคนที่สถานภาพทางสังคมของผู้นั้น เช่น เป็นกำนัน เป็นนายทหาร เป็นนายกรัฐมนตรี เป็นผู้พิพากษา สถานภาพทางสังคมของคนแต่ละคนไม่ใช่ตัวชี้วัดว่ามนุษย์หรือคนคนนั้นมีศักดิ์ศรีของมนุษย์หรือไม่ แต่ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ คือการให้คุณค่าความเป็นคนตามธรรมชาติของมนุษย์ไม่ว่าจะเกิดมาพิการ เป็นเด็ก เป็นผู้หญิง ผู้ชาย เพศที่ ๓ เกิดมาเป็นคนปัญญาอ่อน หรือยากจน คนทุกคนที่เกิดมาถือว่ามีความเท่ากัน ต้องปฏิบัติต่อกันเยี่ยงมนุษย์อย่างเสมอหน้ากัน เพราะการปฏิบัติต่อกันของผู้คนในสังคมอย่างเสมอหน้ากันเป็นการเคารพศักดิ์ศรีมนุษย์

๔) ความเสมอภาคและการเลือกปฏิบัติ (Equality and Discrimination) เกณฑ์การวัดว่าสังคมหนึ่งสังคมใดมีการละเมิดหรือเคารพสิทธิมนุษยชนก็คือ การดูว่าสังคมนั้นมีการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์หรือไม่ ตัวชี้วัดของการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ก็คือ ความเสมอภาคหรือการปฏิบัติต่อคนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน หากมีการปฏิบัติต่อมนุษย์โดยไม่เท่าเทียมกัน

การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

๑. การปฏิบัติงานโดยใช้หลักสิทธิมนุษยชน

- ปฏิบัติงานด้วยความเป็นธรรมปราศจากอคติ
- มองคนทุกคนเป็นมนุษย์คนหนึ่ง ไม่ว่าจะเขานับถือศาสนาใดหรือเชื้อชาติใด
- ปฏิบัติงานด้วยความระมัดระวังสมเหตุสมผล

เป็นที่ยอมรับจากประชาชนสังคมปลอดภัย
และปกติสุข

๒. การดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชนเป็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ ในยุทธศาสตร์รองของ กอ.รมน. ในการแก้ไขปัญหา จชต. คือ ยึดหลักความเสมอภาคและให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายตามหลักนิติธรรม เคารพในหลักสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

๓. ยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาความมั่นคงในพื้นที่ จชต. ของ กอ.รมน.

สิทธิมนุษยชนและกฎหมายที่ควรทราบ สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคง

ยุทธศาสตร์หลัก

ยุทธศาสตร์พระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และ “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”

ยุทธศาสตร์รอง

๑. การเสริมสร้างความเข้าใจ เป็นการดำเนินการเพื่อสื่อสารข้อมูลที่ถูกต้อง ทันท่วงทีต่อสถานการณ์ไปสู่ประชาชนทั้งในและนอกพื้นที่ จชต. สังคมไทย รวมถึงกลุ่มประเทศมุสลิมและองค์กรระหว่างประเทศ
๒. การพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ เป็นการส่งเสริมตอบสนองความต้องการพื้นฐานเพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีได้ด้วยตนเองอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นเป้าหมายประชาชนใน จชต. และเยาวชนที่ล่อแหลมในและนอกสถานศึกษา
๓. การป้องกันและแก้ไขปัญหาย้ายแทรกซ้อน เป็นการแก้ปัญหาที่พบในพื้นที่ จชต. ที่ทำให้ปัญหา จชต. มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ได้แก่ ยาเสพติด น้ำมันเถื่อน กลุ่มอิทธิพลฯ

๔. การดำเนินการด้านสิทธิมนุษยชน ยึดหลักความเสมอภาคและให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายตามหลักนิติธรรม เคารพในหลักสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยมุ่งเน้นการปฏิบัติตามกฎบัตรสหประชาชาติ
๕. การรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เป็นการรักษาความปลอดภัยของบุคคล สถานที่ สาธารณูปโภคและการคมนาคม เพิ่มขีดความสามารถในการพิทักษ์กำลังพลเสริมสร้างความเข้มแข็งและส่งเสริมภาคประชาชนให้มีส่วนร่วมในการรักษาความปลอดภัย
๖. การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เป็นการส่งเสริมและพัฒนีกำลังทุกภาคส่วน โดยเฉพาะภาคประชาสังคมให้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาอย่างจริงจัง รวมทั้งบูรณาการแผนงาน/โครงการ และการปฏิบัติอย่างประสานสอดคล้อง

ปฏินฺญาสาทลว่าด้วยสิทธิมฺนุชยชน

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน

คำปรารภ

โดยที่การยอมรับนับถือเกียรติศักดิ์ประจำตัวและสิทธิเท่าเทียมกันและโอนมิได้ของบรรดาสมาชิกทั้งหลายแห่งครอบครัวมนุษยย์เป็นหลักมูลเหตุแห่งอิสรภาพ และความยุติธรรม และสันติภาพในโลก

โดยไม่นำพาและเหยียดหยามต่อมนุษยชน ยังผลให้มีการกระทำอย่างป่าเถื่อน ซึ่งเป็นการละเมิดมโนธรรมของมนุษยชาติอย่างร้ายแรง และได้มีการประกาศว่า ปฏิญญาสูงสุดของสามัญชนได้แก่ความต้องการให้มนุษยย์มีชีวิตอยู่ในโลกด้วยอิสรภาพ ในการพูดและความเชื่อถือและอิสรภาพพ้นจากความหวาดกลัวและความต้องการ

โดยที่เป็นการจำเป็นอย่างเต็มที่ที่สิทธิมนุษยชนควรได้รับความคุ้มครองโดยหลักบังคับของกฎหมายถ้าไม่ประสงค์จะให้คนตกอยู่ในบังคับให้หันเข้าหาขบถขัดขืนต่อพระราชและการกดขี่เป็นวิถีทางสุดท้าย

สิทธิมนุษยชนและกฎหมายที่ควรทราบ สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคง

โดยที่เป็นการจำเป็นอย่างยิ่งที่จะส่งเสริม
วิวัฒนาการแห่ง สัมพันธ์ไมตรีระหว่างนานาชาติ

โดยที่ประชาชนแห่งสหประชาชาติได้ยืนยันไว้ในกฎบัตร
ถึงความเชื่อมั่นในสิทธิมนุษยชนอันเป็นหลักมูล ในเกียรติศักดิ์
และคุณค่าของมนุษย์และสิทธิในความเท่าเทียมกันของ
บรรดาชายและหญิง และได้ตกลงใจที่จะส่งเสริมความก้าวหน้า
ทางสังคมและมาตรฐานแห่งชีวิตที่ดีขึ้นด้วยในอิสรภาพ
อันกว้างขวางยิ่งขึ้น

โดยที่รัฐสมาชิกต่างปฎิญาณจะให้บรรลุถึงซึ่ง
การส่งเสริมการเคารพและปฏิบัติตามทั่วสากลต่อสิทธิมนุษยชน
และอิสรภาพหลักมูล โดยร่วมมือกับสหประชาชาติ

โดยที่ความเข้าใจร่วมกันในสิทธิ และอิสรภาพเหล่านี้
เป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพื่อให้ปฎิญญานี้สำเร็จผลเต็มบริบูรณ์

ฉะนั้น บัดนี้ สมัชชาจึงประกาศว่า

ปฎิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนนี้ เป็นมาตรฐาน
ร่วมกันแห่งความสำเร็จสำหรับบรรดาประชากรและประชาชาติ
ทั้งหลาย เพื่อจุดหมายปลายทางที่ว่า เอกชนทุกคนและองค์การ

คุ้มครองคน คุ้มครองสิทธิ สร้างวิถีชีวิตแห่งความเป็นธรรม

สังคมทุกองค์การ โดยการรำลึกถึงปฏิญญานี้เป็นเนื่องนิจจะบากบั่นพยายามด้วยการสอนและศึกษา ในอันที่ส่งเสริมการเคารพสิทธิและอิสรภาพเหล่านี้ และด้วยมาตรการอันก้าวหน้าทั้งในและระหว่างประเทศ ในอันที่จะส่งเสริมการเคารพสิทธิและอิสรภาพเหล่านี้ และด้วยมาตรการอันก้าวหน้าทั้งในและระหว่างประเทศ ในอันที่จะให้มีการยอมรับนับถือและการปฏิบัติตามโดยสากลและอย่างเป็นทางการจริงจังทั้งในบรรดาประชาชนของรัฐสมาชิกด้วยกันเอง และในบรรดาประชาชนของดินแดนที่อยู่ใต้อำนาจของรัฐนั้น ๆ

ข้อ ๑ มนุษย์ทั้งหลายเกิดมามีอิสระและเสมอภาคกันในเกียรติศักดิ์และสิทธิ ต่างมีเหตุผลและมโนธรรม และควรปฏิบัติต่อกันด้วยเจตนารมณ์แห่งการดรภาพ

ข้อ ๒ (๑) ทุกคนย่อมมีสิทธิและอิสรภาพบรรดาที่กำหนดไว้ในปฏิญญานี้ โดยปราศจากความแตกต่างไม่ว่าชนิดใด ๆ ดังเช่น เชื้อชาติ ผิว เพศ ภาษา ศาสนา การคิดเห็นทางการเมืองหรือทางอื่น เผ่าพันธุ์แห่งชาติ หรือสังคม ทรัพย์สิน กำเนิด หรือสถานะอื่น ๆ

สิทธิมนุษยชนและกฎหมายที่ควรทราบ สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคง

(๒) อนึ่งจะไม่มีใครมีความแตกต่างใด ๆ ตาม
มูลฐานแห่งสถานะทางการเมือง ทางการศึกษา หรือทางการ
ระหว่างประเทศของประเทศหรือดินแดนของบุคคลสังกัด
ไม่ว่าดินแดนนี้เป็นเอกราช อยู่ในความพิทักษ์ไม่ได้ปกครอง
ตนเอง หรืออยู่ภายใต้การจำกัดอธิปไตยใด ๆ ทั้งสิ้น

ข้อ ๓ คนทุกคนมีสิทธิในการดำรงชีวิตเสรีภาพ
และความมั่นคงแห่งตัวตน

ข้อ ๔ บุคคลใด ๆ จะถูกยึดเป็นทาส หรือต้องการ
ความจำยอมไม่ได้ ความเป็นทาส และการค้าทาส เป็นห้าม
ขาดทุกรูป

ข้อ ๕ บุคคลใด ๆ จะถูกทรมาน หรือได้รับผลปฏิบัติ
หรือการลงโทษที่โหดร้ายผิดมนุษยธรรมหรือต่ำช้าไม่ได้

ข้อ ๖ ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการยอมรับนับถือ
ว่าเป็นบุคคลตามกฎหมายทุกแห่งทุกหน

ข้อ ๗ ทุกคนเสมอกันตามกฎหมายและมีสิทธิที่จะ
ได้รับความคุ้มครองของกฎหมายเท่าเทียมกัน โดยปราศจาก
การเลือกปฏิบัติใด ๆ ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครอง

คุ้มครองคน คุ้มครองสิทธิ สร้างวิถีชีวิตแห่งความเป็นธรรม

เท่าเทียมกันจากการเลือกปฏิบัติใดๆอันเป็นการล่วงละเมิด
ปฏิญญา และจากการยุยงให้เลือกปฏิบัติดังกล่าว

ข้อ ๘ ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับบำนาญอันเป็นผลจริงจิ่ง
จากศาลที่มีอำนาจแห่งชาติต่อการกระทำอันละเมิดสิทธิหลัก
มูล ซึ่งตนได้รับตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

ข้อ ๙ บุคคลใดจะถูกจับกุม กักขัง หรือเนรเทศไป
ต่างถิ่นโดยพลการไม่ได้

ข้อ ๑๐ ทุกคนมีสิทธิโดยเสมอภาคเต็มที่ในอันที่จะ
ได้รับการพิจารณาที่เป็นธรรมและเปิดเผยจากศาลที่อิสระ
และเที่ยงธรรมในการกำหนดสิทธิและหน้าที่ของตนและ
การกระทำผิดอาชญาใด ๆ ที่ตนถูกกล่าวหา

ข้อ ๑๑ (๑) ทุกคนที่ถูกกล่าวหาว่าทำผิดทางอาชญา
มีสิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์จนกว่า
จะพิสูจน์ได้ว่ามีผิดตามกฎหมายในการพิจารณาเปิดเผย
ซึ่งตนได้รับหลักประกันบรรดาที่จำเป็นสำหรับการต่อสู้คดี

(๒) จะถือบุคคลใดๆว่ามีความผิดทางอาชญา
เนื่องด้วยการกระทำหรือละเว้นใด ๆ อันมิได้จัดเป็นความผิด

สิทธิมนุษยชนและกฎหมายที่ควรทราบ สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคง

ทางอาชญาตามกฎหมายแห่งชาติหรือกฎหมายระหว่างประเทศในขณะที่ได้กระทำการนั้นขึ้นไม่ได้ และจะลงโทษอันหนักกว่าที่ใช้อยู่ในขณะที่ได้กระทำความผิดทางอาชญาขึ้นไม่ได้

ข้อ ๑๒ บุคคลใด ๆ จะถูกแทรกสอดโดยผลการในความเป็นอยู่ส่วนตัวในครอบครัว ในเคหสถานหรือในการสื่อสาร หรือจะถูกลบลู่ในเกียรติยศและชื่อเสียงไม่ได้ ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองของกฎหมายต่อการแทรกสอด หรือการลบลู่ดังกล่าวนี้

ข้อ ๑๓ (๑) ทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่งการเคลื่อนไหว และสถานที่อยู่ภายในเขตของแต่ละรัฐ

(๒) ทุกคนมีสิทธิที่จะออกจากประเทศใด ๆ ไป รวมทั้งประเทศของตนเองด้วย และที่จะกลับยังประเทศตน

ข้อ ๑๔ (๑) ทุกคนมีสิทธิที่จะแสวงหา และที่จะได้อาศัยพำนักในประเทศอื่นเพื่อลี้ภัยจากการประหัตประหาร

(๒) จะอ้างสิทธินี้ไม่ได้ในกรณีที่มีการดำเนินคดีสืบเนื่องอย่างแท้จริงมาจากความผิดที่ไม่ใช่ทางการเมือง

คุ้มครองคน คุ้มครองสิทธิ สร้างวิถีชีวิตแห่งความเป็นธรรม

หรือจากการกระทำอันขัดต่อวัตถุประสงค์และหลักการของสหประชาชาติ

ข้อ ๑๕ (๑) ทุกคนมีสิทธิในการถือสัญชาติหนึ่ง

(๒) บุคคลใดๆ จะถูกตัดสัญชาติของตนโดยพลการ หรือถูกปฏิเสธสิทธิที่จะเปลี่ยนสัญชาติไม่ได้

ข้อ ๑๖ (๑) ชายและหญิงที่มีอายุเต็มบริบูรณ์ มีสิทธิที่จะทำการสมรส และจะก่อตั้งครอบครัว โดยปราศจากการจำกัดใด ๆ อันเนื่องมาจากเชื้อชาติ สัญชาติหรือ ศาสนาต่างมีสิทธิเท่าเทียมกันในเรื่องการสมรส ระหว่างการสมรส และการขาดจากสมรส

(๒) การสมรสจะกระทำกันก็แต่ด้วยความยินยอมโดยอิสระและเต็มทีของผู้ที่เจตนาจะเป็นคู่สมรส

(๓) ครอบครัวเป็นหน่วยธรรมชาติ และหลักมูลของสังคมและมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองจากสังคมและรัฐ

ข้อ ๑๗ (๑) ทุกคนมีสิทธิที่จะเป็นเจ้าของทรัพย์สิน โดยลำพังตนเองเช่นเดียวกับโดยร่วมกับผู้อื่น

สิทธิมนุษยชนและกฎหมายที่ควรทราบ สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคง

(๒) บุคคลใด ๆ ที่จะถูกริบทรัพย์สินโดยพลการ
ไม่ได้

ข้อ ๑๘ ทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่งความคิดมโนธรรม
และศาสนาสิทธินี้รวมถึงอิสรภาพในการที่จะประกาศ ศาสนา
หรือความเชื่อของตน โดยการสอน การปฏิบัติสักการบูชาและ
การประกอบพิธีกรรม ไม่ว่าจะโดยลำพังตนเองหรือประชาคม
ร่วมกับผู้อื่น และเป็นการสาธารณะหรือส่วนบุคคล

ข้อ ๑๙ ทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่งความเห็นและ
การแสดงออกสิทธินี้รวมถึงอิสรภาพในการที่จะถือเอาความคิด
โดยปราศจากความแทรกสอดและที่จะแสวงหา รับและแจกจ่าย
ข่าวสารและความคิดเห็นไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ และโดยไม่คำนึงถึง
เขตแดน

ข้อ ๒๐ (๑) ทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่งการร่วม
ประชุมและการตั้งสมาคมโดยสันติ

(๒) บุคคลใด ๆ จะถูกบังคับให้สังกัดสมาคมใด
สมาคมหนึ่งไม่ได้

คุ้มครองคน คุ้มครองสิทธิ สร้างวิถีชีวิตแห่งความเป็นธรรม

ข้อ ๒๑ (๑) ทุกคนมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วมในรัฐบาลของประเทศตน จะเป็นโดยตรงหรือโดยการผ่านทางผู้แทนซึ่งได้เลือกตั้งโดยอิสระ

(๒) บุคคลมีสิทธิที่เข้าถึงบริการสาธารณะในประเทศของตนโดยเสมอภาค

(๓) เจตจำนงของประชาชนจะต้องเป็นมูลฐานแห่งอำนาจของรัฐบาล เจตจำนงนี้จะต้องแสดงออกทางการเลือกตั้งตามกำหนดเวลา และอย่างแท้จริง ซึ่งอาศัยการออกเสียงกันอย่างทั่วไปและเสมอภาค และการลงคะแนนลับ หรือวิธีการลงคะแนนโดยอิสระอย่างอื่นทำนองเดียวกัน

ข้อ ๒๒ ทุกคนในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม มีสิทธิในทางมั่นคงของสังคม และมีสิทธิในการบรรลุถึงซึ่งสิทธิทางเศรษฐกิจ ทางสังคม และทางวัฒนธรรม อันจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับเกียรติศักดิ์ของตน และการพัฒนาบุคลิกภาพของตนอย่างอิสระ ทั้งนี้ โดยความเพียรพยายามแห่งชาติและความร่วมมือระหว่างประเทศ และตามระบอบการและทรัพยากรของแต่ละรัฐ

สิทธิมนุษยชนและกฎหมายที่ควรทราบ สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคง

ข้อ ๒๓ (๑) ทุกมีสิทธิในการทำงาน ในการเลือกงาน โดยอิสระในเงื่อนไขอันยุติธรรม และเป็นประโยชน์แห่งการงาน และการคุ้มครองแห่งการว่างงาน

(๒) ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับเงินค่าจ้าง เท่าเทียมกันสำหรับงานเท่าเทียมกัน โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใด ๆ

(๓) ทุกคนที่ทำงานมีสิทธิที่จะได้รับค่าจ้าง ที่ยุติธรรมและเป็นประโยชน์ ที่จะให้ประกันแก่ตนเองและครอบครัวแห่งตน ซึ่งความเป็นอยู่อันคู่ควรแก่เกียรติศักดิ์ของมนุษย์ และถ้าจำเป็นก็จะต้องได้รับวิถีทางคุ้มครองทางสังคมอื่น ๆ เพิ่มเติมด้วย

(๔) ทุกคนมีสิทธิที่จะจัดตั้ง และที่จะเข้าร่วม สหพันธกรรมกรเพื่อความคุ้มครองแห่งประโยชน์ของตน

ข้อ ๒๔ ทุกคนมีสิทธิในการพักผ่อนและเวลาว่าง รวมทั้งจำกัดเวลาการทำงานตามสมควร และวันหยุดงาน เป็นครั้งคราวโดยได้รับสินจ้าง

คุ้มครองคน คุ้มครองสิทธิ สร้างวิถีชีวิตแห่งความเป็นธรรม

ข้อ ๒๕ (๑) ทุกคนมีสิทธิในมาตรฐานการครองชีพอันเพียงพอสำหรับสุขภาพและความเป็นอยู่ดีของตนและครอบครัว รวมทั้งอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และการดูแลสุขภาพทางการแพทย์และบริการสังคมที่จำเป็น และมีสิทธิในความมั่นคงในยามว่างงาน เจ็บป่วยพิการ เป็นหม้าย วยชรา หรือขาดอาชีพอื่นในพฤติการณ์ที่นอกเหนืออำนาจของตน

(๒) มารดาและเด็กมีสิทธิที่จะรับการดูแลรักษาและช่วยเหลือเป็นพิเศษ เด็กทั้งปวงไม่ว่าจะเกิดในหรือนอกสมรส จะต้องได้รับการคุ้มครองทางสังคมเช่นเดียวกัน

ข้อ ๒๖ (๑) ทุกคนมีสิทธิในศึกษา การศึกษาจะต้องให้เปล่าอย่างน้อยในชั้นประถมศึกษาและการศึกษาขั้นหลักรวม การประถมศึกษาต้องเป็นการบังคับ การศึกษาทางเทคนิคและวิชาชีพจะต้องเป็นอันเปิดโดยทั่วไป และการศึกษาชั้นสูงสุดขึ้นไปจะต้องเป็นอันเปิดสำหรับทุกคน เข้าได้ถึงโดยเสมอภาคตามมูลฐานแห่งคุณวุฒิ

สิทธิมนุษยชนและกฎหมายที่ควรทราบ สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคง

(๒) การศึกษาจะได้จัดไปในทางพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์อย่างเต็มที่และยังความเคารพต่อสิทธิมนุษยชน และอิสรภาพหลักมูลให้มั่นคงแข็งแรง จะต้องส่งเสริมความเข้าใจ ขันติธรรม และมิตรภาพแห่งบรรดาประชาชาติ กลุ่มเชื้อชาติ หรือศาสนา และจะต้องส่งเสริมกิจกรรมของสหประชาชาติ เพื่อธำรงไว้ซึ่งสันติภาพ

(๓) บิดามารดา มีสิทธิเบื้องต้นที่จะเลือกชนิดของการศึกษาอันจะให้แก่บุตรหลานของตน

ข้อ ๒๗ (๑) ทุกคนมีสิทธิที่เข้าร่วมในชีวิตทางวัฒนธรรมของประชาชนโดยอิสระ ที่จะบันเทิงใจในศิลปะและที่มีส่วนในความรุดหน้า และคุณประโยชน์ทางวิทยาศาสตร์

(๒) ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองผลประโยชน์ทางศีลธรรมและทางวัตถุอันเป็นผลจากการประดิษฐ์กรรมใดๆ ทางวิทยาศาสตร์ วรรณกรรมและทางศิลปกรรม ซึ่งตนเป็นผู้สร้าง

คุ้มครองคน คุ้มครองสิทธิ สร้างวิถีชีวิตแห่งความเป็นธรรม

ข้อ ๒๘ ทุกคนมีสิทธิในระบียบทางสังคมและระหว่างประเทศ ซึ่งจะเป็นทางให้สำเร็จผลเต็มที่ตามสิทธิและอิสรภาพดังกล่าวในปฏิญญานี้

ข้อ ๒๙ (๑) ทุกคนมีหน้าที่ต่อประชาคมด้วยการพัฒนาต่อบุคลิกภาพของตนโดยอิสรภาพเต็มที่ที่จะกระทำได้ก็แค่ประชาคมเท่านั้น

(๒) ในการใช้สิทธิและอิสรภาพแห่งตน ทุกคนตกอยู่ในบังคับของข้อจำกัด เพียงเท่าที่ได้กำหนดลงโดยกฎหมายเท่านั้น เพื่อประโยชน์ที่ได้มาซึ่งการนับถือ และเคารพสิทธิและอิสรภาพของผู้อื่นตามสมควรและที่จะเผชิญกับความเรียกร้องต้องการอันเที่ยงธรรมของศีลธรรม ความสงบเรียบร้อยของประชาชน และสวัสดิการทั่วไปในสังคมประชาธิปไตย

(๓) สิทธิและอิสรภาพเหล่านี้ จะใช้ขัดต่อวัตถุประสงค์และหลักการของสหประชาชาติไม่ได้ว่าในกรณีใด ๆ

ข้อ ๓๐ ไม่มีบิดในปฏิญญานี้ที่จะอนุমানว่าให้สิทธิใด ๆ แก่รัฐ หมู่คน หรือบุคคล ในอันที่จะดำเนินกิจกรรมใด ๆ หรือปฏิบัติการใด ๆ อันมุ่งต่อการทำลายสิทธิและอิสรภาพดังกล่าวไว้ ณ ที่นี้

พันธกรณีด้านสิทธิมนุษยชน
ระหว่างประเทศไทยต้องปฏิบัติตาม

พันธกรณีด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ ที่ไทยต้องปฏิบัติตาม

ปัจจุบันประเทศไทยเข้าเป็นภาคีตราสารระหว่างประเทศหลักเหล่านี้แล้วทั้งสิ้น ๗ ฉบับ (ข้อ ๑-๗) รวมทั้งเป็นภาคีพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยการรับข้อร้องเรียนและอนุสัญญาสิทธิเด็กอีก ๒ ฉบับ คือ พิธีสารเลือกรับเรื่องการขายเด็ก การค้าประเวณี และสื่อลามกที่เกี่ยวกับเด็ก และพิธีสารเลือกรับเรื่องความเกี่ยวพันของเด็กในความขัดแย้งกันด้วยอาวุธ นอกจากนี้ประเทศไทยได้ลงนามอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ เมื่อวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๕ แต่ยังไม่ได้ให้สัตยาบันที่จะผูกพันเข้าเป็นภาคี

ดังนั้น เมื่อประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาด้านสิทธิมนุษยชน ๗ ฉบับ ในหลักการหมายถึง สิทธิของประชาชนในประเทศย่อมได้รับการคุ้มครองภายใต้อนุสัญญาเหล่านี้แล้ว

สิทธิมนุษยชนและกฎหมายที่ควรทราบ สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคง

๑. **กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง** กล่าวถึง พันธกรณีของรัฐ ด้านสิทธิมนุษยชนตามกฎหมายบัตรสหประชาชาติ รวมทั้งหน้าที่ของบุคคลที่จะส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและได้รับสิทธิทั้งด้านพลเมือง การเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม อย่างเท่าเทียม
๒. **กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม** กล่าวถึง พันธกรณีของรัฐ ภาคี่ที่จะดำเนินมาตรการต่างๆ อย่างเหมาะสมตามลำดับขั้น นับตั้งแต่การเคารพ คุ้มครอง ส่งเสริม และทำให้เป็นจริงอย่างเต็มที่ตามที่ทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อให้มีความคืบหน้าโดยไม่มีทางเลือกปฏิบัติ
๓. **อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติในทุกรูปแบบต่อสตรี**
 - พันธกรณีของรัฐภาคี มาตรการที่รัฐภาคีต้องดำเนินการเพื่อสนับสนุนความก้าวหน้าของสตรี

คุ้มครองคน คุ้มครองสิทธิ สร้างวิถีชีวิตแห่งความเป็นธรรม

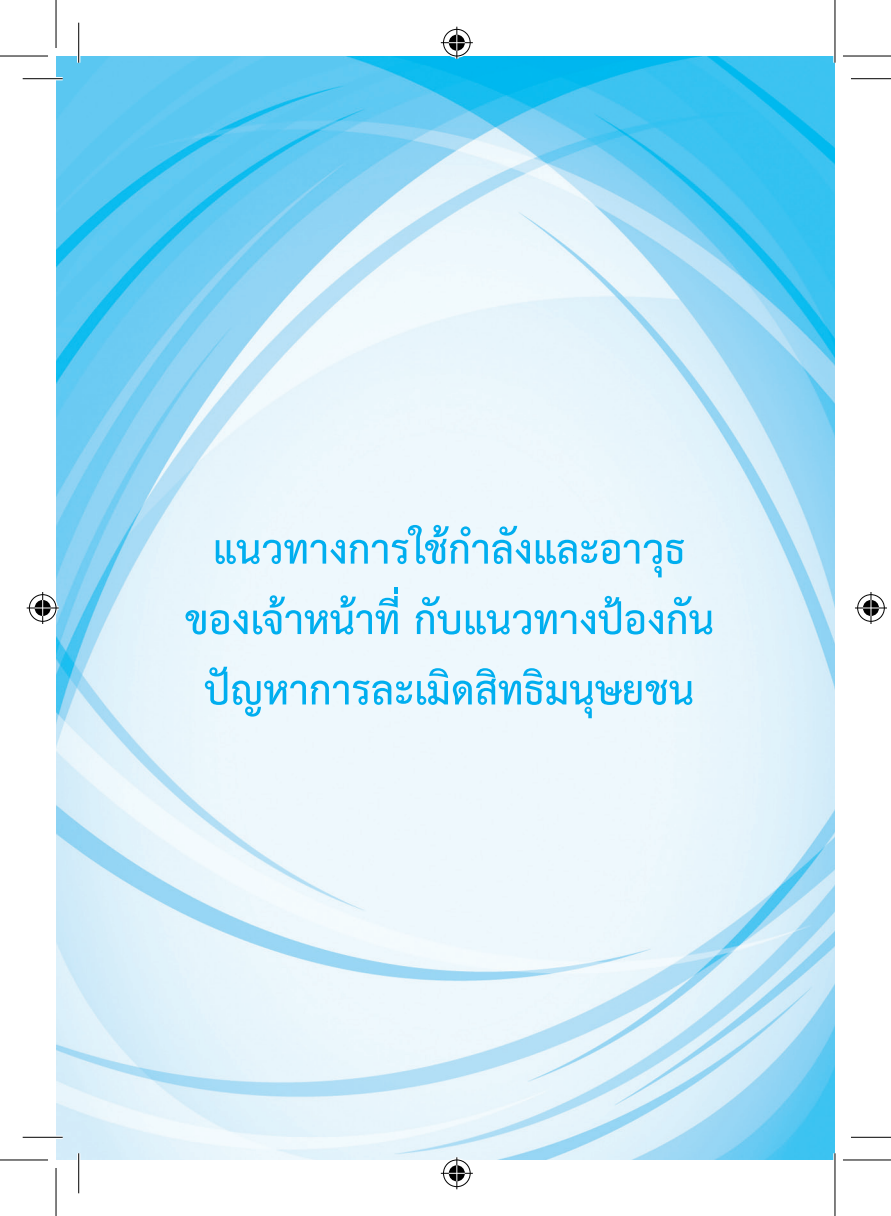
- ความเท่าเทียมกันระหว่างบุรุษและสตรี ในด้านการเมืองและการดำรงชีวิต เช่น สิทธิในการเลือกตั้ง
 - สิทธิของสตรีที่จะต้องได้รับการดูแลทางเศรษฐกิจ การป้องกันความรุนแรงต่อสตรี ในสถานที่ทำงานและการเข้าถึงบริการสุขภาพ ฯลฯ
 - ความเท่าเทียมกันของบุรุษและสตรีในด้านกฎหมาย
 - การจัดตั้งคณะกรรมการการจัดการเลือกตั้ง ปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ
๔. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก สิทธิต่างๆที่เด็กพึงได้รับการคุ้มครองร่างกาย ชีวิต เสรีภาพ และสวัสดิภาพของเด็ก การให้สวัสดิการสังคมแก่เด็ก การคุ้มครองสิทธิทางแพ่ง การคุ้มครองเด็กที่มีปัญหาความประพฤติ หรือกระทำความผิดทางอาญา การคุ้มครองเด็กด้อยโอกาส

๕. อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ การดำเนินมาตรการเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ เช่น การห้ามการโฆษณาชวนเชื่อ การประกันสิทธิอันเท่าเทียมกันของบุคคลภายใต้กฎหมายทั้งในด้านสิทธิพลเมือง สิทธิทางการเมือง สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม การเยยวยาเมื่อถูกละเมิด การให้ความสำคัญด้านมาตรการในการศึกษา วัฒนธรรม และข้อมูลเพื่อจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ
๖. อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษอื่นที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรืออย่างย่ำแย่ ศักดิ์ศรี มีวัตถุประสงค์ในการระงับและยับยั้งการทรมานโดยกำหนดความหมายของการทรมานว่า หมายถึง การกระทำใดก็ตามโดยเจตนาที่ทำให้เกิดความเจ็บปวดหรือความทุกข์ทรมานอย่างสาหัส ไม่ว่าจะทางกายภาพหรือทางจิตใจ

ต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เพื่อความมุ่งประสงค์ที่จะให้ได้มาซึ่งข้อสนเทศหรือคำสารภาพจากบุคคลนั้น หรือบุคคลที่สาม การลงโทษบุคคลนั้นสำหรับการกระทำซึ่งบุคคลนั้นหรือบุคคลที่สามกระทำ หรือถูกสงสัยว่าได้กระทำ รวมทั้งการบังคับขู่เข็ญ โดยมุ่งเน้นไปที่การกระทำ หรือโดยความยินยอมของเจ้าหน้าที่รัฐหรือบุคคลอื่นซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งทางการ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงความเจ็บปวดหรือทุกข์ทรมานอันสืบเนื่องมาจากการลงโทษ ทั้งปวงที่ชอบด้วยกฎหมาย

๗. อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ เป็นเครื่องมือขับเคลื่อนให้สังคม ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิของคนพิการ โดยเน้นที่การขจัดอุปสรรคจากภายนอก ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญ และการแก้ไขความเสียเปรียบทางสังคมของคนพิการ ซึ่งก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติ ขัดขวางการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

๘. อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันบุคคลจากการหายสาบสูญโดยถูกบังคับ (ไทยยังไม่ได้ให้สัตยาบัน)
- รัฐภาคีต้องกำหนดให้การบังคับให้บุคคลต้องสูญหายเป็นอาชญากรรมร้ายแรง
 - รัฐภาคีต้องกำหนดมาตรการการสอบสวนโดยพลันเพื่อนำผู้กระทำผิดมาลงโทษ
 - การบังคับให้บุคคลต้องสูญหายเป็นอาชญากรรมต่อเนื่อง ความต่อเนื่องจะสิ้นสุดเมื่อทราบชะตากรรมและที่อยู่ของเหยื่อ
 - การให้ความสำคัญกับญาติของผู้เสียหายในกระบวนการให้ความเป็นธรรม ญาติผู้สูญหายจะมีส่วนร่วมในการติดตามหาตัวผู้สูญหาย
๙. อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานและสมาชิกในครอบครัว (ไทยยังไม่ได้ลงนามและให้สัตยาบัน)

แนวทางการใช้กำลังและอาวุธ
ของเจ้าหน้าที่ กับแนวทางป้องกัน
ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน

แนวทางการใช้กำลังและอาวุธของเจ้าหน้าที่ กับแนวทางป้องกันปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน

เมื่อเจ้าหน้าที่รัฐมีความจำเป็นต้องใช้กำลังและอาวุธในการควบคุมสถานการณ์เพื่อป้องกันหรือยุติความรุนแรงเจ้าหน้าที่รัฐจะต้องปฏิบัติตามภารกิจโดยคำนึงถึงความปลอดภัยในการควบคุมสถานการณ์เป็นสำคัญ และจะต้องใช้กำลังทหารและอาวุธโดยไม่ใช้ความรุนแรงเกินสมควรกว่าเหตุและต้องเป็นไปตามความเหมาะสมของแต่ละสถานการณ์ หรือ เป็นไปตามสัดส่วนกับความรุนแรงของสถานการณ์ที่เกิดขึ้น รวมทั้งจะต้องไม่กระทำการที่ก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชน

การใช้กำลังทหารและอาวุธในการควบคุมสถานการณ์รุนแรงของไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้บังคับหน่วย กำลังพล และเจ้าหน้าที่อัตราของ กอ.รมน.ภาค ๔ ทุกนาย รวมทั้งหน่วยกำลังอื่นๆ เมื่อขึ้นควบคุมทางยุทธการในการปฏิบัติการกิจการแก้ไขปัญหาความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จะต้องยึดถือหลักปฏิบัติ เรื่อง “กฎการใช้กำลังของกองทัพไทย” (Rules of Engagement in the Royal

Thai Armed Forced) ตามคำสั่งกระทรวงกลาโหมและคำสั่งกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ซึ่งได้กำหนดแนวทางการใช้กำลังทหารเพื่อการป้องกันตนเอง ประเทศ และการปฏิบัติเพื่อสันติภาพ และให้สามารถตัดสินใจใช้อาวุธป้องกันตนเองและผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมและไม่เกินกว่าเหตุ ตามสถานการณ์ปัจจุบันที่อาจเกิดขึ้นจริงในพื้นที่ รวมทั้งยังเป็นการดำเนินการตามสิทธิในการป้องกันตนเองอันจะเป็นการสร้างความยุติธรรมและการไม่สร้างเงื่อนไขในการปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่รับผิดชอบ และการปฏิบัติการทางทหารที่มีใช้สงครามของผู้บังคับหน่วยระดับต่างๆ ภายใต้กรอบของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้สอดคล้องกับหลักการพื้นฐานด้านสิทธิมนุษยชน และหลักกฎหมายมนุษยธรรมตามกฎหมายระหว่างประเทศ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาระบบการป้องกันประเทศ

ทั้งนี้ กฎการใช้กำลังไม่จำกัดอำนาจหน้าที่และข้อผูกพันที่มีอยู่อย่างถาวรของผู้บังคับหน่วย ในการที่จะใช้วิธีการ หรือเครื่องมือใดที่จำเป็น รวมทั้งการปฏิบัติการที่มีความเหมาะสม

สิทธิมนุษยชนและกฎหมายที่ควรทราบ สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคง

ในการป้องกันหน่วย ป้องกันตนเอง รวมถึงการป้องกันการกำลังทหารอื่นของกองทัพไทยที่อยู่ใกล้เคียง

เมื่อสถานการณ์จำเป็นต้องใช้กำลังและการใช้กำลังได้ยุติลงแล้ว หากมีผู้ได้รับบาดเจ็บจะต้องมีแผนการปฐมพยาบาลหรือนำส่งผู้ที่ได้รับบาดเจ็บเข้ารับการรักษายาบาลอย่างทันท่วงทีโดยไม่เลือกฝ่าย เพื่อให้เป็นไปตามหลักสากลและป้องกันข้อพิพาทระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งกลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรงทั้งที่อยู่ในประเทศไทยและต่างประเทศมีความพยายามที่จะให้ประเด็นเหล่านี้ขึ้นสู่เวทีสากล

กฎหมาย นโยบาย คำสั่ง หลักสิทธิมนุษยชน มาตรฐานสากล เกี่ยวกับการทำหน้าที่บังคับใช้กฎหมายที่ทหารควรทราบ

พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ.๒๕๕๑

มาตรา ๘(๕) บัญญัติสรุปในส่วนที่เกี่ยวข้องได้ว่าการใช้กำลังทหารทำหน้าที่บังคับใช้กฎหมายดังกล่าว เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติการอื่นที่เป็นการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือ

จากสงคราม เพื่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรหรือปฏิบัติ
การอื่นใดตามที่มีกฎหมายกำหนด

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๖๘

การใช้กำลังหรืออาวุธของทหารที่ทำหน้าที่บังคับใช้
กฎหมาย ต้องพอสมควรแก่เหตุหรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า
ไม่เกินกว่าเหตุ ถือว่าเป็นการป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย
และอยู่ภายใต้หลักการป้องกันตนเอง กล่าวคือ เป็นการป้องกัน
ชีวิตของตนเองหรือผู้อื่นให้พ้นภัยอันอันตรายที่ใกล้จะมาถึง
จากการประทุษร้ายโดยผู้ต้องสงสัย ผู้ต้องหา หรือผู้ที่จะต้อง
ตรวจค้นหรือจับกุม ซึ่งในส่วนของเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้น ได้กำหนด
แนวทางไว้ดังนี้

- ๑) สังเกตอาการกิริยาของผู้ที่จะต้องถูกจับว่าต่อสู้อันตรายหรือไม่
- ๒) มีการใช้อาวุธหรือไม่และความร้ายแรงของอาวุธ
- ๓) จำนวนของผู้ต้องสงสัย ผู้ต้องหา หรือผู้ที่จะต้องตรวจค้นหรือจับกุม

สิทธิมนุษยชนและกฎหมายที่ควรทราบ สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคง

ทั้งนี้ ห้ามใช้อาวุธปืนยิงขู่ เว้นแต่มีการต่อสู้เตรียมการต่อสู้หรือไม่ยินยอมให้จับกุม และขู่ว่าถ้าต่อสู้จะยิงและถ้ายังเตรียมการต่อสู้ก็ให้ยิงขึ้นฟ้า ดังนั้น ในการทำหน้าที่บังคับใช้กฎหมายต้องมีการแสดงตน การเตือนด้วยคำพูด การยิงเตือนโดยมีข้อยกเว้นหากสถานการณ์ไม่เอื้ออำนวยหรือเป็นอันตรายต่อชีวิตหรือบาดเจ็บสาหัสของผู้ใด

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

สรุปในส่วนที่เกี่ยวข้องได้ว่า ในการจับผู้ใดนั้นเจ้าพนักงานจะจับโดยไม่มีหมายจับหรือคำสั่งของศาลไม่ได้ เว้นแต่บุคคลนั้นได้กระทำความผิดซึ่งหน้า (ความผิดซึ่งเห็นกำลังกระทำหรือพบในอาการซึ่งแทบไม่มีความสงสัยว่าเขาได้กระทำมาแล้ว) หรือพบว่าผู้นั้นน่าจะก่อเหตุร้ายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น โดยมีเครื่องมือ อาวุธหรือวัตถุอย่างอื่น อันอาจใช้ในการกระทำความผิด และเจ้าพนักงานซึ่งทำการจับต้องแจ้งแก่ผู้ที่จะถูกจับว่าเขาต้องถูกจับ แล้วสั่งให้ไปยังที่ทำการของพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ถูกจับพร้อมด้วยผู้จับ และต้องแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกจับทราบ พร้อมทั้งแจ้งด้วยว่าผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้ ซึ่งถ้อยคำของผู้ถูกจับนั้น อาจใช้

คุ้มครองคน คุ้มครองสิทธิ สร้างวิถีชีวิตแห่งความเป็นธรรม

เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้ และผู้ถูกจับมีสิทธิที่จะพบและปรึกษาทนายความ ถ้าบุคคลซึ่งจะถูกจับขัดขวางหรือพยายามหลบหนี เจ้าพนักงานมีอำนาจใช้วิธีหรือการป้องกันทั้งหลายเท่าที่เหมาะสมแก่พฤติการณ์แห่งเรื่องในการจับนั้น เจ้าพนักงานผู้จับมีอำนาจค้นตัวผู้ต้องหาและยึดสิ่งของต่างๆ ที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ การค้นต้องกระทำโดยสุภาพ ถ้าค้นผู้หญิงต้องให้ผู้หญิงอื่นเป็นผู้ค้น และห้ามมิให้ใช้วิธีควบคุมผู้ถูกจับเกินกว่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้หนีเท่านั้น ส่วนการค้นนั้น หลักทั่วไปไม่ให้ค้นในที่รโหฐานโดยไม่มีหมายค้นหรือคำสั่งของศาล เว้นแต่เจ้าพนักงานเป็นผู้ค้นในบางกรณี หากมีการขัดขวางการค้นในที่รโหฐาน เจ้าพนักงานมีอำนาจในการใช้กำลังเพื่อเข้าไปในกรณีจำเป็น จะเปิดหรือทำลายประตูบ้าน ประตูเรือน หน้าต่าง รั้ว หรือสิ่งกีดขวางอย่างอื่นทำนองเดียวกันนั้นก็ได้ และห้ามมิให้ทำการค้นบุคคลในที่สาธารณะ เว้นแต่เจ้าพนักงานเป็นผู้ค้นเมื่อมีเหตุอันสงสัยว่าบุคคลนั้นมีสิ่งของในความครอบครองเพื่อจะใช้ในการกระทำความผิดหรือซึ่งได้มาโดยกระทำความผิด (มาตรา ๗๘, ๘๐,

สิทธิมนุษยชนและกฎหมายที่ควรทราบ สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคง

๘๕, ๘๖, ๙๒) ในกรณีที่มีการตายเกิดขึ้น โดยการกระทำของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ให้มีการชันสูตรพลิกศพ แล้วมีการร้องขอต่อศาลชั้นต้นแห่งท้องที่ที่ศพนั้นอยู่ เพื่อให้ศาลทำการไต่สวนและทำคำสั่งแสดงว่าผู้ตายคือใคร ตายที่ไหน เมื่อใด และถึงเหตุกับพฤติการณ์ที่ตาย ถ้าตายโดยคนทำร้ายให้กล่าวว่าเป็นผู้กระทำเท่าที่จะทราบได้ จะต้องมีการชันสูตรพลิกศพ และศาลจะทำการไต่สวนว่าผู้ตายคือใคร ถึงแก่ความตายเมื่อใดตายเพราะเหตุใด แล้วจะมีการส่งเรื่องไปให้พนักงานอัยการหรืออัยการทหารเพื่อมีคำสั่งฟ้องทางอาญาหรือไม่ฟ้องเจ้าพนักงานดังกล่าว (มาตรา ๑๕๐) โดยพนักงานอัยการหรืออัยการทหารพิจารณาว่าการกระทำของเจ้าพนักงานดังกล่าวเกินกว่าเหตุหรือไม่ตามที่กล่าวแล้วที่เกี่ยวข้องประมวลกฎหมายอาญาข้างต้น หากเห็นว่าไม่ได้กระทำเกินกว่าเหตุก็จะสั่งไม่ฟ้อง แต่ถ้าเห็นว่ากระทำเกินกว่าเหตุก็จะสั่งฟ้องเป็นคดีอาญาต่อไป

นโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมทุกท่านที่ผ่านมาได้กำหนดนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของส่วนราชการต่างๆ ในกระทรวงกลาโหมให้ดำเนินการโดยยึดถือกฎหมาย ซึ่งถือได้ว่าการที่ทหารทำหน้าที่บังคับใช้กฎหมายนั้นจะต้องยึดถือกฎหมายในการปฏิบัติหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย

คำสั่งกระทรวงกลาโหม (เฉพาะ) ที่ ๕๗/๕๐ ลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๐ เรื่อง กฎการใช้กำลังของกองทัพไทย

มีความมุ่งหมายเพื่อเป็นแนวทางการใช้กำลังทหารในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิในการป้องกันตนเอง และการใช้กำลังทหารเพื่อให้บรรลุภารกิจที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทหารตัดสินใจในการใช้กำลังให้สอดคล้องกับกฎหมาย และนโยบายของทางราชการ เพื่อป้องกันการใช้กำลังหรือการปฏิบัติการที่เกินกว่าเหตุและป้องกันหรือหลีกเลี่ยงการสูญเสียที่จะเกิดแก่หน่วยทหารและเพื่อป้องกันมิให้เกิดอันตรายหรือ ความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของพลเรือน นอกจากนี้ได้กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาทหารทุกระดับมีหน้าที่ในการอบรมให้ความรู้

สิทธิมนุษยชนและกฎหมายที่ควรทราบ สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคง

ความเข้าใจกฎการใช้กำลังดังกล่าวแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาของตน โดยคำสั่งกระทรวงกลาโหมได้กำหนดในส่วนที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า ให้ผู้บัญชาการเหล่าทัพมีอำนาจในการกำหนดกฎการใช้กำลังเฉพาะ เพื่อปฏิบัติตามภารกิจตามกฎหมายนั้นๆได้ แต่ต้องเสนอกฎการใช้กำลังดังกล่าวให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมอนุมัติ ซึ่งในคำสั่งกระทรวงกลาโหมดังกล่าวได้มีการกล่าวถึงการใช้อำนาจในการรักษาความมั่นคงภายใน การรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ การสกัดกั้นและปราบปรามยาเสพติด การสกัดกั้นแรงงานต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย และการใช้กำลังทางอากาศ

หลักสิทธิมนุษยชนกับผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคง

เจ้าหน้าที่ทหารที่ทำหน้าที่บังคับใช้กฎหมายจะต้องมีความรู้ด้านสิทธิมนุษยชนเป็นอย่างดี เพื่อจะได้ไม่ปฏิบัติหน้าที่ผิดพลาดในการตรวจค้นจับกุม พันธนาการ หรือควบคุมตัว ซึ่งความหมายของหลักสิทธิมนุษยชนที่เข้าใจง่ายที่ต้องนำไปปฏิบัติ คือ เอาใจเขามาใส่ใจเรา ไม่ดูถูกเหยียดหยาม ไม่เลือกปฏิบัติ คุ่มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ประการสำคัญ

ต้องไม่มีการข่มขู่ กระทบให้อับอาย หรือทารุณกรรมในการทำ
หน้าที่บังคับใช้กฎหมายอย่างเด็ดขาด

หลักการพื้นฐานว่าด้วยการใช้กำลังบังคับและอาวุธ
ปืนของเจ้าหน้าที่ที่อำนาจหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย

ซึ่งรับรองโดยที่ประชุมขององค์การสหประชาชาติ
ว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด
ครั้งที่ ๘ ณ กรุงฮาวานา ประเทศคิวบา เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม
ถึง ๗ กันยายน ๒๕๓๓ ซึ่งเทียบเคียงได้ว่าเป็นหนึ่งของหลัก
สากลในการใช้กำลังและอาวุธของเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่
บังคับใช้กฎหมาย คำว่า “เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่บังคับใช้
กฎหมาย” หมายรวมถึงเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายทุกประเภท
ไม่ว่าจะมาจากการแต่งตั้งหรือเลือกตั้ง ซึ่งใช้อำนาจหน้าที่
อย่างตำรวจ โดยเฉพาะการจับกุมหรือควบคุมตัว ในประเทศ
ที่ทหารสามารถใช้อำนาจหน้าที่อย่างตำรวจ หรือโดยกองกำลัง
รักษาความมั่นคงของรัฐ ความหมายของ “เจ้าหน้าที่ที่มี
อำนาจหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย” รวมถึงเจ้าหน้าที่ดังกล่าวด้วย
ซึ่งหลักการพื้นฐานดังกล่าวมีสาระสำคัญสรุปได้ว่า

สิทธิมนุษยชนและกฎหมายที่ควรทราบ สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคง

- งานของเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย เป็นงานบริการสังคม การคุกคามต่อชีวิตชีวิตและความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่เป็นการคุกคามสังคมด้วย
- ใช้กำลังบังคับและอาวุธได้เฉพาะที่มีความจำเป็น อย่างยิ่งยวดไม่อาจหลีกเลี่ยงได้
- เคารพสิทธิมนุษยชน
- ออกกฎเกณฑ์และข้อบังคับว่าด้วยการใช้กำลัง และอาวุธปืน
- พัฒนาวิธีการใช้อาวุธและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องให้ หลากหลายเพื่อให้เหมาะสมกับความจำเป็นที่ แตกต่างกันของแต่ละสถานการณ์
- เจ้าหน้าที่พึงได้รับอุปกรณ์ป้องกันตัว เช่น โลหะหมวกป้องกันศีรษะ เสื้อกันกระสุน ฯลฯ
- เจ้าหน้าที่ใช้อาวุธปืนเพื่อเป็นการป้องกันตัวหรือ ป้องกันผู้อื่นให้พ้นจากภัยอันตรายร้ายแรงที่ใกล้จะมาถึงที่อาจถึงแก่ชีวิตหรือบาดเจ็บสาหัส

คุ้มครองคน คุ้มครองสิทธิ สร้างวิถีชีวิตแห่งความเป็นธรรม

- การแสดงสถานภาพเจ้าหน้าที่และการเตือน
เว้นแต่ในสถานการณ์ที่เสี่ยงต่อชีวิตหรืออันตราย
ที่ร้ายแรง
- การใช้กำลังบังคับต่อการชุมนุมที่ไม่ชอบด้วย
กฎหมาย
- การใช้กำลังบังคับในการคุมขังหรือควบคุมตัว
- การกำหนดคุณสมบัติและการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่
- การรายงานกับวิธีการแก้ปัญหา

กฎหมายที่เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคง

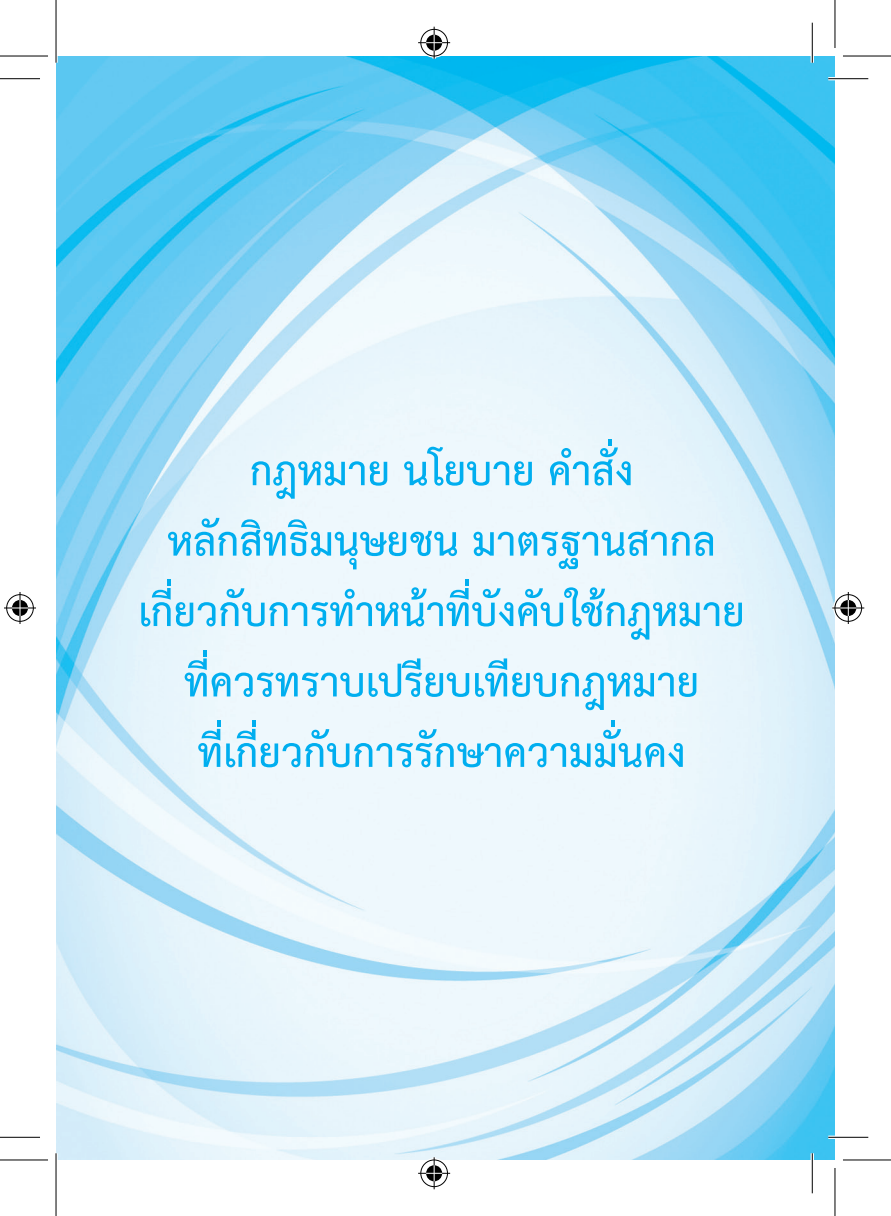
กฎหมายที่เกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงเป็นกฎหมาย
ที่มีลักษณะพิเศษที่สุด กล่าวคือเป็นกฎหมายที่ให้อำนาจแก่
ฝ่ายบริหารอย่างเบ็ดเสร็จ เพื่อที่จะรักษาความสงบเรียบร้อย
และความมั่นคงของชาติในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ที่ผิดปกติ
เป็นเหตุฉุกเฉินและมีความร้ายแรงถึงขนาดที่กฎหมายที่บังคับใช้
ในยามปกติไม่สามารถบริหารจัดการสถานการณ์นั้นได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ

เจตนารมณ์และเหตุแห่งประการประกาศใช้

สำหรับประเทศไทยได้มีบทบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับความมั่นคงที่ตราเป็นพระราชบัญญัติ พระราชกำหนด และประมวลกฎหมายทั้งสิ้นจำนวน ๗๕ ฉบับและมีการแบ่งระดับ (Level) ของความรุนแรงของสถานการณ์เป็น ๓ ระดับ คือ สถานการณ์ปกติ สถานการณ์ในภาวะคับขัน และสถานการณ์สงคราม หากมีสถานการณ์หรือพฤติกรรมที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงจะใช้บทบัญญัติของกฎหมายที่แตกต่างกันตามสถานการณ์ ได้แก่

๑. พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นกฎหมายที่นำมาใช้บังคับเมื่อปรากฏเหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ที่เกิดจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ก่อให้เกิดความไม่สงบสุขของประชาชนทำลายหรือทำให้เสียหายแก่ชีวิตร่างกาย ทรัพย์สิน ของประชาชนของประชาชนหรือรัฐ

๒. พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นกฎหมายที่นำมาใช้บังคับเมื่อใช้บังคับเมื่อปรากฏการณ์ขยายตัวลุกลามเป็นสถานการณ์ฉุกเฉินร้ายแรงหรืออาจทำให้ประเทศหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของประเทศตกอยู่ในภาวะคับขัน หรือที่พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ ไม่สามารถควบคุมได้
๓. พระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ. ๒๔๕๗ เป็นกฎหมายที่นำมาใช้บังคับเมื่อปรากฏเหตุการณ์ที่กระทบต่อความมั่นคงทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักรกลายเป็นภาวะสงคราม หรือจลาจล

กฎหมาย นโยบาย คำสั่ง
หลักสิทธิมนุษยชน มาตรฐานสากล
เกี่ยวกับการทำหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย
ที่ควรทราบเปรียบเทียบกับกฎหมาย
ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความมั่นคง

กฎหมาย นโยบาย คำสั่ง หลักสิทธิมนุษยชน
มาตรฐานสากลเกี่ยวกับการทำหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย
ที่ทหารควรทราบ เปรียบเทียบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
การรักษาความมั่นคง นิยามคำศัพท์ด้านสิทธิมนุษยชน

พ.ร.บ.การรักษา ความมั่นคง ในราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๕๑	พ.ร.ก.การบริหาร ราชการ ในสถานการณ์ ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘	พ.ร.บ.กฎอัยการศึก พ.ศ.๒๔๕๗
สถานการณ์ที่จะใช้ ใช้ทั้งภาวะปกติและ ไม่ปกติ	สถานการณ์ที่จะใช้ จะประกาศใช้เมื่อ สถานการณ์ในภาวะ ไม่ปกติเฉพาะพื้นที่ ในกรณีมีสถานการณ์ ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรง	สถานการณ์ที่จะใช้ จะประกาศใช้เมื่อ สถานการณ์ในภาวะ ไม่ปกติในภาวะการ เกิดสงครามและการ ปฏิบัติหน้าที่ทหาร ตามแนวชายแดน
การประกาศ ภาวะปกติ : ไม่ต้อง ประกาศ โดยเป็นการ อำนาจการประสาน	การประกาศ นรม. เป็นผู้ประกาศ โดยผ่านความเห็นชอบ จาก ครม.	การประกาศ หน่วยทหารในพื้นที่ ระดับ ผบ.พัน ขึ้นไป และแจ้งให้ ครม.ทราบ

สิทธิมนุษยชนและกฎหมายที่ควรทราบ สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคง

พ.ร.บ.การรักษา ความมั่นคง ในราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๕๑	พ.ร.ก.การบริหาร ราชการ ในสถานการณ์ ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘	พ.ร.บ.กฎอัยการศึก พ.ศ.๒๕๕๗
งานและบริหารงาน ตามปกติ		
ภาวะไม่ปกติ : ครม. ประกาศพื้นที่และมอบ ภารกิจให้ กอ.รมน.		
การเลิกประกาศ นรม.ประกาศ หาก เห็นว่าสถานการณ์กลับ สู่ภาวะปกติและรายงาน ผลให้สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาทราบ	การเลิกประกาศ นรม.ประกาศยกเลิก	การเลิกประกาศ กระแสพระบรม- ราชโองการ
พื้นที่การใช้ พื้นที่เขตภายในประเทศ ภาวะปกติ : ไม่ต้องประกาศพื้นที่	พื้นที่การใช้ ต้องประกาศพื้นที่ และจะหมดอายุภายใน ๓ เดือน	พื้นที่การใช้ ต้องประกาศพื้นที่

คุ้มครองคน คุ้มครองสิทธิ สร้างวิถีชีวิตแห่งความเป็นธรรม

พ.ร.บ.การรักษา ความมั่นคง ในราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๕๑	พ.ร.ก.การบริหาร ราชการ ในสถานการณ์ ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘	พ.ร.บ.กฎอัยการศึก พ.ศ.๒๕๕๗
ภาวะไม่ปกติ : ต้องประกาศพื้นที่		
การมอบอำนาจ ผอ.รมน.ใช้อำนาจ	การมอบอำนาจ นรม.มอบอำนาจให้ หน่วยงานใดหน่วยงาน หนึ่ง	การมอบอำนาจ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารมี อำนาจทั้งสิ้น
อำนาจ กรม.มีมติให้ กอ.รมน. รับผิดชอบ และผอ.รมน. จะใช้อำนาจหน้าที่ใน การป้องกันปราบปราม ระงับ ยับยั้งและแก้ไข หรือบรรเทาเหตุการณ์	อำนาจ นรม.ออกข้อกำหนดใน การตรวจค้น ห้ามและ ประกาศให้พนักงาน เจ้าหน้าที่มีอำนาจเรียก จับกุม ควบคุมตัว ยึด ตรวจค้น ตรวจสอบ และการห้าม	อำนาจ ทหารมีอำนาจอัตโนมัติ ในเรื่องตรวจค้น เกณฑ์ ห้ามยึด การเข้าที่อยู่ อาศัย การทำลายหรือ เปลี่ยนแปลงสถานที่ และการขับไล่

สิทธิมนุษยชนและกฎหมายที่ควรทราบ สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคง

พ.ร.บ.การรักษา ความมั่นคง ในราชอาณาจักร พ.ศ.๒๕๕๑	พ.ร.ก.การบริหาร ราชการ ในสถานการณ์ ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘	พ.ร.บ.กฏอัยการศึก พ.ศ.๒๕๕๗
การจับกุม และควบคุมตัว ไม่มีอำนาจในการ ควบคุมตัว โดยใช้ กฎหมายตามปกติ	การจับกุมและ ควบคุมตัว ไม่เกิน ๗ วัน สามารถ ขยายห้วงเวลาได้ครั้งละ ๗ วัน แต่ไม่เกิน ๓๐ วัน	การจับกุม และควบคุมตัว ไม่เกิน ๗ วัน
การคุ้มครอง เจ้าหน้าที่ ใช้การคุ้มครองจาก กฎหมายปกติ	การคุ้มครองเจ้าหน้าที่ ไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา หรือทาง วินัย หากดำเนินการ โดยสุจริตแต่ไม่ตัดสิทธิ ผู้ที่ได้รับความเสียหาย ที่จะเรียกร้องค่าเสียหาย	การคุ้มครอง เจ้าหน้าที่ ไม่สามารถเรียกร้อง ค่าเสียหายหรือปรับ อย่างใดอย่างหนึ่งกับ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร

นิยามคำศัพท์ด้านสิทธิมนุษยชน

การล่วงละเมิดทางเพศ หมายถึง พฤติกรรมที่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นในเรื่องเพศ ไม่ว่าจะเป็นคำพูด สายตา และการใช้ท่าทีรวมถึงการบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ การข่มขืน นอกจากนี้ต้องคำนึงถึงความรู้สึกของผู้หญิงเป็นหลัก การกระทำใดที่ทำให้ผู้หญิงรู้สึกอับอาย เป็นการล่วงเกินความเป็นส่วนตัว และผู้หญิงไม่ยินยอมพร้อมใจให้ทำ ถือเป็น การล่วงละเมิดทางเพศทั้งสิ้น เพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้นแบ่งเป็น ๓ ประเภท คือ

๑. การล่วงละเมิดทางเพศทางคำพูด เช่น การวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับรูปร่างหน้าตา การแต่งกายที่แสดงไปในทางลามก การเล่าเรื่องตลกลามก หรือเรื่องสองแง่สองง่าม การตามจีบหรือการตามรบกวน การเกี้ยวพาราสีทั้งที่รู้ว่าอีกฝ่ายไม่ชอบ การพูดจาแทะโลม และการใช้คำพูดเพื่อกระตุ้นอารมณ์ทางเพศ เป็นต้น
๒. การล่วงละเมิดทางเพศทางการกระทำที่ไม่ถูกเนื้อต้องตัว เช่น การจ้องมองของสงวน การโชว์ภาพ

คุ้มครองคน คุ้มครองสิทธิ สร้างวิถีชีวิตแห่งความเป็นธรรม

ลามกอนาจาร หรือภาพที่สื่อไปในทางเพศ การแอบดูตามห้องน้ำ (ถ้ำมอง) การแอบถ่ายภาพ (ตามห้องลองเสื้อผ้าหรือห้องน้ำ) การโชว์อวัยวะเพศ การเผยแพร่ภาพถ่ายลามกทางอินเทอร์เน็ต หนังสือลามก หรือคลิปวิดีโอ เป็นต้น

๓. การล่วงละเมิดทางเพศที่เป็นการกระทำขัดแย้ง เช่น การแตะต้องเนื้อตัวที่ไม่ประสงค์ การกระทำอนาจาร (การกระทำต่อเนื้อตัวหรือต่อร่างกายของบุคคลอื่น ได้แก่ การกอดการจูบและการลูบคลำร่างกายของผู้หญิง หรืออาการที่เป็นการแสดงความใคร่ทางเพศ) การขอมีเพศสัมพันธ์ การบังคับให้มีเพศสัมพันธ์ และการข่มขืน เป็นต้น

ทั้งนี้ความผิดเกี่ยวกับเพศไม่ได้จำกัดให้ความคุ้มครองเฉพาะหญิงเท่านั้น แต่มุ่งให้ความคุ้มครองเพศชายด้วย (ตามประมวลกฎหมายอาญา)

- การดูถูก หมายถึง การแสดงอาการเป็นเชิงดูหมิ่นหรือการเหยียดหยาม

สิทธิมนุษยชนและกฎหมายที่ควรทราบ สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคง

- **การดูหมิ่น** หมายถึง การดูถูกเหยียดหยามผู้อื่น หรือการแสดงกิริยาท่าทาง คำพูด หรือเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นเชิงดูหมิ่นว่ามีฐานะต่ำต้อย หรือไม่ดีจริง ไม่เก่งจริง เป็นต้น
- **การเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติ** หมายถึง พฤติกรรม หรือการปฏิบัติต่อบุคคล ที่อยู่ในรูปของการตัดสิทธิ/ การไม่ได้รับอนุญาต/ทำการปฏิเสธ และการไม่ยอมรับ เนื่องจากความแตกต่างทางด้านเชื้อชาติ อายุ เพศ ฐานะ ภาษา ความพิการ ความผิดปกติทางเพศ การผ่าตัดแปลงเพศ และการสงวนไว้ กล่าวสรุปได้ว่า เป็นการจำแนก การกีดกัน การจำกัดหรือการเอื้ออำนวยพิเศษแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง ด้วยเหตุผลทางเชื้อชาติเชื้อสาย ชาติกำเนิดศาสนา สีผิว หรือเผ่าพันธุ์
- **การทรมาน** หมายถึง การกระทำใดก็ตามโดยเจตนาที่ทำให้เกิดเจ็บปวดหรือความทุกข์ทรมานอย่างแสนสาหัส ไม่ว่าจะทางกายหรือทางจิตใจ

ต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง เพื่อความมุ่งประสงค์ที่จะให้ได้มาซึ่งข้อสนเทศหรือคำสารภาพจากบุคคลนั้นหรือจากบุคคลที่สาม การลงโทษบุคคลนั้น สำหรับการกระทำซึ่งบุคคลนั้นหรือบุคคลที่สามกระทำ หรือถูกสงสัยว่าได้กระทำ หรือเป็นการข่มขู่ให้กลัว หรือเป็นการบังคับขู่เข็ญบุคคลนั้น หรือบุคคลที่สาม หรือเพราะเหตุผลใดๆบนพื้นฐานของการเลือกปฏิบัติ ไม่ว่าจะ เป็นในรูปใด เมื่อความเจ็บปวดหรือความทุกข์ทรมานนั้นกระทำโดยหรือด้วยการยุยง หรือโดยความยินยอม หรือรู้เห็นเป็นใจของพนักงานของรัฐ หรือของบุคคลอื่นซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งทางการ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงความเจ็บปวด หรือความทุกข์ทรมานที่เกิดจากหรืออันเป็นผลปกติจาก หรืออันสืบเนื่องจากการลงโทษทั้งปวงที่ชอบด้วยกฎหมาย ตามที่อนุสัญญาต่อต้านการทรมานฯ ได้ยกเว้น ได้แก่ การที่ศาลพิพากษาแล้วว่า มีความผิดจริงและต้องได้รับโทษตามกฎหมาย เช่น การถูก

สิทธิมนุษยชนและกฎหมายที่ควรทราบ สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคง

- จงจำในเรือนจำ และการประหารชีวิต เป็นต้น
- การกระทำที่เป็นการทรมาน เช่น การทุบตี การใช้กระแสไฟฟ้าจี้ตามร่างกาย การแขวนร่างกาย การทำให้ขาดอากาศหายใจด้วยถุงดำ การบังคับให้อยู่ในแสงสว่างในภาวะเสียงดัง หรือในที่ที่มีความร้อนหรือความหนาวจัด การบังคับไม่ให้ได้รับประทานอาหารหรือน้ำ การบังคับให้ไต่ยาในระหว่างถูกคุมขัง การบังคับไม่ให้หลับนอน การขาดสุขอนามัยที่ดีพอการไม่ได้รับการรักษาพยาบาล การข่มขู่ว่าจะทำร้าย หรือทรมาน หรือฆ่าผู้ที่ใกล้ชิด และการจำลองการถูกฆ่า เป็นต้น
 - การบังคับให้สูญหาย หมายถึง การบังคับให้บุคคลสูญหาย ได้แก่ การจับ การควบคุมตัว การลักพาตัว หรือวิธีการอื่นใดในการทำให้บุคคลสูญเสีเสรีภาพที่กระทำโดยตัวแทนของรัฐ บุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่จะกระทำโดยผู้แทนของรัฐ บุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่กระทำไปโดยการให้อำนาจ

คุ้มครองคน คุ้มครองสิทธิ สร้างวิถีชีวิตแห่งความเป็นธรรม

สนับสนุนหรือรู้เห็นเป็นใจจากรัฐ และโดยที่รัฐ ปฏิเสธที่จะรับทราบว่ามี การทำให้สูญเสียเสรีภาพนั้น หรือโดยปกปิดชะตากรรม หรือสถานที่อยู่ของ ผู้สูญหายโดยที่สถานที่อยู่ของบุคคลผู้สูญหาย โดยกฎหมายไม่สามารถให้ความคุ้มครองได้ เช่น การใช้กำลังบังคับเพื่อการลักพาตัวโดยไม่ชอบ ด้วยกฎหมายหรือไม่มีกฎหมายรับรอง (อุ้มหาย) เป็นต้น

- การข่มขู่ คือ การเบียดเบียน บีบคั้น ข่มเหง เช่น การข่มขู่จิตใจ การข่มขู่ศาสนา การกล่าวคำ สบประมาท หรือการแสดงกิริยาวาจาที่ดูถูกดูหมิ่น ซึ่งหน้าต่อที่ประชุม หรือชุมชน เป็นต้น
- วิธีการนอกกระบวนการยุติธรรม/วิธีการนอก กฎหมาย หมายถึง การกระทำที่ไม่ชอบด้วย กฎหมาย หรือการกระทำที่กฎหมายไม่ได้ให้ การรับรองและคุ้มครอง ได้แก่ การทำร้ายร่างกาย การอุ้มฆ่า การอุ้มหาย การซ้อม การทรมาน

สิทธิมนุษยชนและกฎหมายที่ควรทราบ สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคง

การฆ่าตัดตอน และการทำพยานหลักฐานเท็จ เป็นต้น

- ศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ และความยุติธรรม สำหรับทุกคน มีที่มาจากหลักการพื้นฐานความเชื่อสากลว่ามนุษย์ทุกคนมีคุณค่าและสมควรได้รับความเคารพอย่างไม่มีเงื่อนไข โดยไม่จำกัดอายุเพศแหล่งเชื้อชาติ ชนชั้นวรรณะ อุดมการณ์ทางการเมืองหรือศาสนา ซึ่งปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนได้ระบุไว้ว่า “การยอมรับในศักดิ์ศรีที่มีในตนเอง สิทธิที่เท่าเทียมกัน และที่ไม่สามารถพรากออกไปจากมนุษย์ทุกคนได้ คือ รากฐานของเสรีภาพ ความยุติธรรม และสันติภาพในโลก” ดังนั้น มนุษย์ทุกคนไม่ว่าจะเป็นใครและไม่ว่าจะมาจากที่ไหน เป็นเจ้าของสิทธิและศักดิ์ศรีเหมือนกันทุกคน

การใช้คำศัพท์เรียกผู้ก่อเหตุรุนแรง

- กองทัพได้เปลี่ยนการใช้คำศัพท์เรียกผู้ก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามข้อเสนอ

คุ้มครองคน คุ้มครองสิทธิ สร้างวิถีชีวิตแห่งความเป็นธรรม

ของกระทรวงการต่างประเทศ ดังนี้

- ผู้ก่อความไม่สงบ เป็น ผู้ก่อเหตุรุนแรง
- กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบ เป็น กลุ่มผู้ก่อเหตุรุนแรง
- เหตุการณ์การก่อความไม่สงบ เป็น เหตุรุนแรง (ใช้เฉพาะกรณีและทั่วไป)
- นอกจากนี้ เมื่อ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๒ ผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก อนุมัติหลักการแนวทางการพิจารณาใช้คำศัพท์เรียกผู้ก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ตามที่ฝ่ายข่าว ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก ได้เสนอเมื่อ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๒ โดยให้พิจารณาถึงแนวทางการใช้คำศัพท์ ดังนี้

- ๑) การพิจารณาใช้คำศัพท์เรียกผู้ก่อเหตุรุนแรง ควรยึดถือแนวทางที่สำคัญ ๓ ประการ ได้แก่
 - ๑.๑ ให้มีความเหมาะสมกับบริบท และสถานการณ์
 - ๑.๒ ให้หลีกเลี่ยงการใช้คำศัพท์ที่มีความหมายตายตัวมากเกินไป หรือขาดความยืดหยุ่น/อ่อนตัว

สิทธิมนุษยชนและกฎหมายที่ควรทราบ สำหรับผู้ปฏิบัติงานด้านความมั่นคง

- ๑.๓ ให้ใช้ถ้อยคำที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และนโยบายรัฐ
- ๒) ระดับการใช้ถ้อยคำตามความรุนแรงและบริบทของสถานการณ์ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค ๔ ส่วนหน้า ได้แก่
 - ๒.๑ ใช้คำว่า “คนร้าย” เมื่อกล่าวถึงผู้ก่อเหตุ หรือผู้กระทำความผิดในเหตุทั่วไป เช่น เหตุลอบยิงและเหตุลอบทำร้ายระหว่างบุคคล
 - ๒.๒ ใช้คำว่า “ผู้ก่อเหตุ...” หรือ “ผู้ก่อเหตุร้าย” เมื่อกล่าวถึงการก่อเหตุที่มีลักษณะความรุนแรงและส่งผลกระทบต่อคนข้างมาก เช่น กรณีเหตุระเบิดในเขตชุมชน หรือ กรณีเหตุรุนแรงที่กระทำต่อเจ้าหน้าที่รัฐ อาทิ เจ้าหน้าที่ตำรวจ/ทหาร และเจ้าหน้าที่ภาครัฐอื่น

คุ้มครองคน คุ้มครองสิทธิ สร้างวิถีชีวิตแห่งความเป็นธรรม

บันทึก

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

